

2016 metų profesinės kvalifikacijos tobulinimo kokybės vertinimo ataskaita. Dėstytojų nuomonė

Raimondas Natka, Karolina Rastenytė

Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centras

Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centras (toliau – Kompetencijų centras), siekdamas gerinti vykdomų mokymų įgyvendinimo kokybę, 2016 m. balandžio–gruodžio mėn. atliko tyrimą, kurio metu buvo apklausiami dėstytojai, skaitantys paskaitas profesinės kvalifikacijos tobulinimo kursuose. Dėstytojų prašyta įvertinti esamą situaciją ir numatyti priemones tikslingai gerinti organizuojamų mokymų įgyvendinimą.

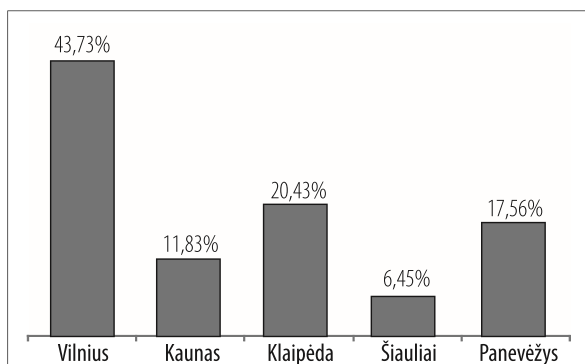
Tyrimui atlikti buvo pasirinktas kiekybinis metodas – anketinė apklausa pagal standartizuotą klausimyną, kuris sudarytas atsižvelgiant į Europos kokybės ženklo (EQM) įsivertinimo formoje nurodytus kriterijus ir tyrimo metu išsikeltus uždavinius:

1. Išsiaiškinti, kaip mokymo programos įgyvendinimą vertina dėstytojai.
2. Sužinoti, kokios Kompetencijų centro pagalbos ir paramos dėstytojai pageidauja.

Norint visiems dėstytojams suteikti galimybę dalyvauti mokymų kokybės užtikrinimo procesuose, respondentų atranka nebuvo atliekama.

Gauti duomenys suvesti ir apdoroti PSPP programa. Grafikai parengti „MS Excel 2010“ programa. Tiriamų požymių priklausomumui ir statistiškai reikšmingam ryšiui nustatyti naudojamos požymių dažnių lentelės (Crosstabs) ir Chi kvadrato (χ^2) kriterijus. Pasirinktas reikšmingumo lygmuo – $p < 0,05$.

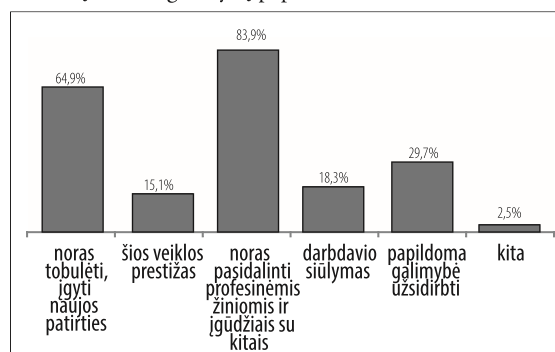
Mokymo programų įgyvendinimo kokybei įvertinti buvo apklausti 282 dėstytojai, skaitantys paskaitas pagal profesinės kvalifikacijos tobulinimo programas. Beveik pusė tyrime dalyvavusių dėstytojų paskaitas skaitė Vilniaus krašte, penktadalis – Klaipėdos (1 pav.). 80 proc. respondentų yra įgiję aukštąjį universitetinį išsilavinimą, 11 proc. – aukštąjį neuniversitetinį, 9 proc. – aukštesnįjį. Praktinės patirties vidurkis – 21 metai. Daugiausia dėstytojų turi 16–30 metų praktinio darbo patirtį.

1 pav. Dėstytojų pasiskirstymas pagal mokymų vietą

Mokymo programos įgyvendinimo procesas

Tyrimo dalyvių klausta, kokie veiksniai juos skatina skaityti paskaitas ar vesti praktinius užsiėmimus Kompetencijų centro organizuojamuose mokymuose. Didžioji dalis respondentų (84 proc.) teigė, kad nori pasidalyti profesinėmis žiniomis ir įgūdžiais su kitais (2 pav.), 65 proc. minėjo norą tobulėti, įgyti naujos patirties. Trečdalis dėstytojų kaip vieną veiksnį nurodė galimybę papildomai užsidirbti.

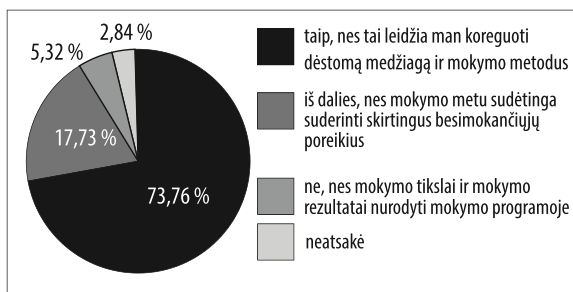

2 pav. Veiksniai, skatinantys skaityti paskaitas ar vesti praktinius užsiėmimus

Išanalizavus tyrimo duomenis galima teigti, kad mokymo programos įgyvendinimą dėstytojai vertina puikiai. Dauguma teigė, kad yra susipažinę su dėstytojo funkcijomis ir atsakomybe, taip pat mokymo programos tikslais bei mokymo rezultatais. 75 proc. dėstytojų sutiko, kad mokymo programose nustatytas skaitomų temų teorinių ir praktinių valandų santykis yra geras. Paklausti apie mokymo aplinką, 82 proc. teigė, kad auditorijos pritaikytos mokymui, jose yra visa reikalinga įranga ir priemonės numatomiems rezultatams pasiekti, o dalyvių skaičius grupėse tinkamas mokymuisi. Verta paminėti, kad su šiais teiginiais nesutiko ar iš dalies nesutiko mažą dalis respondentų (taip atsakė po kiek daugiau nei 3 proc.). Kad mokymo patalpos nėra tinkamai parinktos, dažniau teigė Panevėžio krašte paskaitas skaitantys dėstytojai ($p = 0,000$).

Kokybiškam mokymo programos įgyvendinimui didelę įtaką turi individualių mokymo dalyvių poreikių išsiaiškimas ir mokymo metodai. Beveik 74 proc. dėstytojų teigė, kad mokymo pradžioje stengiasi išsiaiškinti mokymo dalyvių lūkesčius, nes tai leidžia koreguoti dėstomą medžiagą ir taikomus metodus (3 pav.). Kiek daugiau nei 5 proc. respondentų teigė, kad mokymo tikslai ir rezultatai yra nurodyti mokymo programoje, todėl dėstomos medžiagos nekorreguoja. 81 proc. tyrime dalyvavusių dėstytojų mano, kad skaitydami paskaitas naudoja tinkamus mokymo metodus, kurie leidžia pasiekti mokymo programoje nurodytų tikslų.

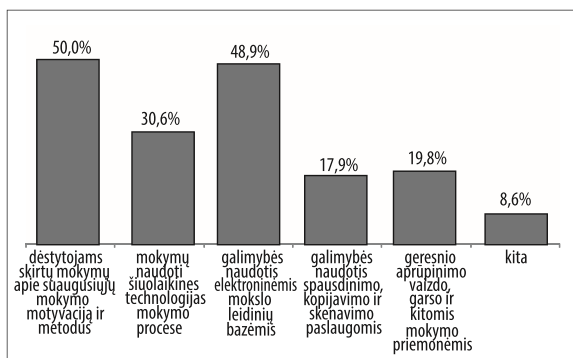
Paprašyti nurodyti taikomus metodus, respondentai dažniausiai rinkosi paskaitą (88 proc.), grupinę diskusiją (73 proc.), atvejų ir situacijų analizę (69 proc.), taip pat demonstravimą (58 proc.) ir pratybas (58 proc.). Nedidelė dalis (2 proc.) dėstytojų teigė taikantys kitus mokymo metodus. Paprašyti pakomentuoti įvardijo minčių lietu, taip pat minėjo individualias konsultacijas per pertraukas.

3 pav. Mokymo dalyvių poreikių išsiaiškinimo svarba mokymo pradžioje

Dėstytojų ir Kompetencijų centro bendradarbiavimas

Dėstytojų darbo kokybės užtikrinimui ir jų poreikių patenkinimui svarbus nuolatinis dėstytojų ir Kompetencijų centro bendradarbiavimas. Didžioji dalis dėstytojų (84 proc.) teigė, kad žino, į ką kreiptis atsiradus problemų ar iškylus klausimų, susijusių su mokymo programos įgyvendinimu. Su teiginiu, kad iš Kompetencijų centro gauna visą reikalingą informaciją dėl paskaitų ir praktinių užsiėmimų, nesutiko beveik 7 proc. respondentų. Dėstytojų paklausus, kokią paramą ar pagalbą mokymui galėtų suteikti Kompetencijų centras, pusė apklaustos dalyvių nurodė norintys dėstytojams skirtų mokymų apie suaugusiųjų mokymo motyvaciją ir metodus bei galimybės naudotis elektroninėmis mokslo leidinių bazėmis (4 pav.). Trečdalis minėjo norintys mokymų, kaip naudoti šiuolaikines technologijas mokymo procese, mažesnė dalis prašė geresnio aprūpinimo vaizdo ir garso priemonėmis bei galimybės naudotis spausdinimo paslaugomis. Išanalizavus tyrimo duomenis, statistiškai reikšmingų skirtumų pagal kraštą, kuriame vyko mokymai, nenustatyta ($p > 0,05$).

4 pav. Parama ir pagalba, kurios iš Kompetencijų centro pageidauja dėstytojai

Dėstytojų taip pat klausta, kokiose Kompetencijų centro veiklose jie norėtų dalyvauti. Iš pateikto sąrašo dėstytojai dažniausiai rinkosi, kad norėtų dalyvauti rengiant mokymo programas (39 proc.), įgyvendinant projektus (37 proc.), organizuojant konferencijas ir rengiant pranešimus (31 proc.) ar atliekant mokymo programų vertinimą (22 proc.). Paminėtina, kad penktadalis dėstytojų nenorėtų dalyvauti Kompetencijų centro vykdomose veiklose. Beveik 42 proc. taip teigusių dėstytojų paskaitas skaitė Vilniaus krašte, 29 proc. – Klaipėdos, 20 proc. – Panevėžio kraštuose.

Norint išsiaiškinti silpnąsias ir stipriasias mokymo puses, dėstytojų prašyta pažymėti, kas, jų nuomone, lemia mokymo paslaugų kokybę. 88 proc. dėstytojų nurodė kompetenciją, 61 proc. teigė, kad svarbu mokymui sudarytos sąlygos ir mokymo programų turinys. Tinkamą psichologinį mikroklimatą minėjo 48 proc. respondentų, o darbo užmokestį – 35 proc. Įsidėmėtina, kad 3 proc. dėstytojų nurodė kitą veiksnį. Dauguma jų įvardijo mokymo dalyvių motyvaciją: „*besimokančiųjų motyvacija (vidinė)*“, „*dalyvių motyvacija (kai besimokantieji ateina į kursus motyvuoti, aktyviai dalyvauja diskusijoje, o ne tik surinkti valandas, nes licencija baigiasi)*“. Siekiant įvertinti esamą situaciją bei nuolatos gerinti mokymų kokybę, svarbus grįžtamasis ryšys. 64 proc. dėstytojų teigė, kad gali teikti siūlymus programos įgyvendinimo ir gerinimo klausimais, su teiginiu nesutiko ar iš dalies nesutiko tik 7 proc. respondentų.

Profesinės kvalifikacijos tobulinimo kursuose paskaitas skaitančių dėstytojų buvo prašoma išsakyti turimas pastabas ir pasiūlyti, ką reikėtų keisti, siekiant gerinti mokymo kokybę. Į klausimą atsakė 33 proc. tyrime dalyvavusių dėstytojų. Gauti atsakymai suskirstyti į septynias pagrindines kategorijas:

- 1. Programų atnaujinimas.** Šiai kategorijai priskirti atsakymai, kuriuose dėstytojai siūlė pakoreguoti programas. Pavyzdžiui: „<...> reikia peržiūrėti programas ir kažkiek jas pakoreguoti, pakonkretinti, nes kartojasi visose temose, skiriasi tik pavadinimai. Kas ruošia programą turėtų pamąstyti, kaip padaryti aiškiau, konkrečiau ir trumpiau.“; „Atnaujinti mokymo programą įtraukiant naujų temų.“
- 2. Mokymo priemonių atnaujinimas.** Dėstytojai kaip vieną iš mokymo kokybės gerinimo sričių minėjo mokymams skirtų priemonių atnaujinimą. Pavyzdžiui: „Investuoti į praktinio mokymo priemones“; „Skirti lėšų mokymo priemonėms“.
- 3. Dalijamoji medžiaga.** Šiai atsakymų kategorijai priskirti dėstytojų pasiūlymai mokymo dalyviams paruošti dalijamąją medžiagą. Pavyzdžiui: „Reikėtų padalimosios medžiagos įvairiomis temomis, lankstinukų“; „Aprūpinti biuro popieriumi dalomajai medžiagai paruošti“.
- 4. Grupės dydis.** Pasiūlymuose dėstytojai minėjo, kad geresniam praktinių įgūdžių įsisavinimui reikėtų formuoti mažesnes mokymų grupes. Pavyzdžiui: „Mokymus formuoti mažesnėmis grupėmis (iki 10 žmonių) – lengviau organizuoti diskusijas ir praktiką <...>“; „Ne daugiau 10 žmonių vienoje grupėje, jei kursams reikalinga praktika“.
- 5. Darbo užmokestis.** Šiai kategorijai priskirti atsakymai, kuriuose minima, kad dėstytojus reikėtų motyvuoti atlygiu, pagal galimybę keisti apmokėjimo sistemą. Pavyzdžiui: „Aukštos kvalifikacijos dėstytojų įdarbinimui reikalingas atitinkamas darbo užmokestis“; „Motyvuoti lektorius atlygiu, įskaitant laiką paskaitų pasirošimui“.

6. **Nieko keisti nereikia, pasiūlymų neturiu.** Savo atsakymuose dėstytojai minėjo, kad mokymų kokybė gera ir nieko keisti nereikėtų. Pavyzdžiui: „Šiuo metu pasiūlymo neturiu. Vykstantys pokyčiai jau yra gerai“; „Keisti nereikia nieko, tik reikia norėti dalyvauti ir pačiai domėtis“.
7. **Kita.** Šiai kategorijai priskirti atsakymai, kurie netiko nė vienai iš anksčiau minėtų kategorijų. Pavyzdžiui: „Nesu susipažinusi su visomis programomis ir jų turiniu, todėl negaliu teigti, kad reikia kažką keisti. Bendra tendencija, kad besitobulinantieji įgautų daugiau praktinių įgūdžių, tad tam sudaryti geriausias sąlygas“; „Suteikti galimybę patiems dėstytojams tobulinti savo sugebėjimus paskaitų skaitymui“.

Išvados

- Pagrindiniai veiksniai, skatinantys dėstytojus skaityti paskaitas Kompetencijų centro vykdomuose mokymuose, yra noras pasidalyti profesinėmis žiniomis ir įgūdžiais su kitais bei noras tobulėti, įgyti naujos patirties.
- Beveik 74 proc. dėstytojų teigė, kad mokymo pradžioje stengėsi išsiaiškinti individualius mokymo dalyvių poreikius ir turimus lūkesčius, nes tai leidžia koreguoti dėstomą medžiagą. Paprašyti nurodyti dažniausiai taikomus mokymo metodus, dėstytojai rinkosi paskaitą, grupinę diskusiją, atvejų ir situacijų analizę.
- Dėstytojų paklausus, kokią paramą ar pagalbą mokymui galėtų suteikti Kompetencijų centras, pusė apklausos dalyvių nurodė norintys dėstytojams skirtų mokymų apie suaugusiųjų mokymo motyvaciją ir metodus bei galimybės naudotis elektroninėmis mokslo leidinių bazėmis.
- Pagrindiniai veiksniai, kurie, dėstytojų nuomone, lemia mokymo paslaugų kokybę, yra dėstytojų kompetencija, mokymui sudarytos tinkamos sąlygos ir mokymo programų turinys.

AKREDITAVIMO TARNYBA INFORMUOJA

Aktuali informacija gydymo įstaigoms bei jose dirbantiems slaugos specialistams

Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos primena, kad 2018 m. sausio 1 d. visos specialiosios praktikos slaugytojo licencijos (išskyrus suteikiančias teisę verstis akušerijos praktika, nes jos atitinka akušerijos praktikos licenciją), taps negaliojančiomis, o slaugytojai, kurie ketina ir toliau verstis slaugos praktika ir kurie vis dar neturi galiojančios bendrosios slaugos praktikos licencijos, privalo suskubti kreiptis dėl bendrosios slaugos praktikos licencijos išdavimo.

Kartu atkreipiame asmens sveikatos priežiūros įstaigų va-

dovų dėmesį į tai, kad labai svarbu iki 2018 m. sausio 1 d. Privalomojo sveikatos draudimo informacinės sistemos „SVEIDRA“ Medicinos elektroninėje tobulinimo administravimo posistemėje „METAS“ tinkamai sutvarkyti įrašus apie įstaiigoje įdarbintus slaugos specialistus: slaugos specialisto įdarbinimo įrašas turi būti susietas su bendrosios slaugos praktikos licencija, o ne specialiosios praktikos slaugytojo licencija. Iškilus klausimų dėl tinkamo įrašų posistemėje „METAS“ tvarkymo prašome kreiptis į Informacinių technologijų skyriaus vedėją Liną Nausėdienę, tel. (8 5) 261 5177.

Medikų licencijuojamos veiklos sąlygų laikymosi priežiūra – nemokama paslauga

Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Akreditavimo tarnyba) atkreipia gydytojų, slaugytojų ir akušerių, teikiančių dokumentus licencijuojamos veiklos sąlygų laikymosi priežiūrai, kitaip tariant, pratęsiant jau turimą licenciją, dėmesį į tai, kad licencijuojamos veiklos sąlygų laikymosi priežiūra yra nemokama paslauga ir nereikia mokėti valstybės rinkliavos mokesčio.

Tuo atveju, jei įmoką visgi sumokėjote – ji yra nepanaudota ir grąžintina. Dėl įmokos grąžinimo turite kreiptis į Valstybinę mokesčių inspekciją pagal savo gyvenamąją vietą.

Jei būtų reikalingas ant Jūsų mokėjimo kvito specialisto parašu patvirtintas įrašas apie nepanaudotą ir grąžintiną mokesť, turėtumėte atvykti (Jūs ar Jūsų įgaliotas asmuo) į Akreditavimo tarnybą, informacija apie nepanaudotą ir grąžintiną mokesť bus įrašyta ant Jūsų ar Jūsų įgalioto asmens pateikto mokėjimo kvito.